

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITIHANI
MTIHANI WA UALIMU DARAJA LA A

684

VITENDO VYA KUJIFUNZA SANAA

Muda: Saa 3.

MAJIBU

Mwaka: 2001

Maelekezo.

1. Karatasi hii ina sehemu **A**, **B** na **C**.
2. Jibu maswali **yote** katika sehemu **A** na maswali **mawili (2)** kutoka katika kila sehemu **B** na **C**.
3. Andika majibu yako kwa kalamu ya wino wa bluu au mweusi isipokuwa michoro ambayo itachorwa kwa penseli.
4. Simu za mkononi **haziruhusiwi** katika chumba cha mtihani.
5. Andika **namba yako ya mtihani** katika kila ukurasa wa kijitabu chako cha kujibia.

maktaba.tetea.org

SEHEMU A (Alama 40)

Jibu maswali yote katika sehemu hii.

1. Hatua nne za kutengeneza kifani cha kioo kwa kutumia plastiki ya mfinyanzi

Kwanza, kusudia na kuchora muundo wa kioo. Mwalimu anaweza kuonyesha watoto sura ya kioo kwenye karatasi ili wawe na mwongozo. Hii husaidia mtoto kuelewa umbo na uwiano.

Pili, kuchukua kipande cha plastiki ya mfinyanzi na kuanza kukitengeneza kulingana na muundo. Watoto wanapaswa kujifunza kukanyaga, kusugua na kutengeneza sura kwa mikono yao, kukuza ujuzi wa misuli midogo.

Tatu, kuunganisha sehemu tofauti ili kioo kiwe na umbo la tatu-dimensional. Hii inawasaidia watoto kuelewa dhana ya urefu, upana na kina katika uundaji wa vifani.

Nne, kurahisisha muundo na kuongeza vipengele vidogo kama miguu au pembe. Hatua hii huongeza ubunifu na kuwapa watoto fursa ya kuongeza maelezo ya kioo chao.

2. Njia mbili za kufundisha watoto wa Elimu ya Awali jinsi ya kupaka rangi kwa mikono

Kwanza, mfano wa mwalimu. Mwalimu anaonyesha hatua kwa hatua jinsi ya kushika brashi, kuanzisha rangi kwenye karatasi na kupaka rangi kwa mikono. Watoto wanaiga hatua hizo, na kujifunza kwa vitendo.

Pili, mashindano madogo ya kupaka rangi. Watoto wanatolewa karatasi na rangi, kisha wanapaka rangi kwa mikono yao. Hii huchochea ubunifu, umoja wa kikundi, na kuimarisha misuli midogo ya mikono.

3. Tofauti kati ya mbinu ya kuchora kwa mistari yenye mstari mkali na mbinu ya kuchora kwa mistari laini

Mistari yenye mstari mkali inatumika kuonyesha mipaka wazi na maelezo ya kimsingi. Inapendelewa kwa kuchora vitu vilivyo na mipaka thabiti kama nyumba au gari.

Mistari laini inatumika kuonyesha mwonekano laini, mabadiliko ya mwanga na vivuli, kama kwenye kuchora maumbo ya wanyama au mitindo ya hisia.

4. Kwa nini ni muhimu kufundisha watoto kuunda maumbo yanayohusiana na wanyama? Toa sababu mbili

Kwanza, kuwaunganisha na dunia halisi. Watoto wanaona wanyama kila siku na kuunda maumbo yao kunasaidia kuelewa muundo wa kimsingi wa vitu halisi.

Pili, kuendeleza ubunifu. Kuunda maumbo ya wanyama kunawawezesha watoto kutumia rangi, texture na mitindo tofauti, hivyo kuongeza ubunifu na ujuzi wa sanaa.

5. Vyombo vinne vinavyotumika kupiga tempo katika muziki wa kikundi

Tambor, hula, xylophone, na maracas. Vyombo hivi vinachochea ushirikiano, kusaaidia watoto kuelewa midundo na kujenga uelewa wa rhythm.

6. Aina mbili za maonesho ya uigizaji zinazofaa kwa watoto wa Elimu ya Awali

Kwanza, uigizaji wa hadithi. Watoto huiga wahusika, hali na matukio ya hadithi, hivyo kujenga uelewa wa maneno na hisia.

Pili, uigizaji wa hali za maisha ya kila siku. Hii inawasaidia watoto kuelewa tabia za jamii, ushirikiano, na kutekeleza shughuli kwa usahihi.

7. Sifa nne za picha zinazofaa kwa maonyesho ya sanaa shuleni

Kwanza, uwazi wa maelezo. Picha inapaswa kueleweka bila mchanganyiko.

Pili, rangi zinazovutia. Zinapaswa kushirikisha hisia na kuvutia watazamaji.

Tatu, ubunifu wa muundo. Picha inapaswa kuonyesha mtindo wa kipekee wa mtoto.

Nne, kukidhi umri wa mtoto. Picha inapaswa kuendana na uelewa na uwezo wa mtoto.

8. Umuhimu wa watoto kushiriki kwenye uigizaji wa kikundi

Kwanza, kujenga ushirikiano. Watoto wanajifunza kushirikiana na wenzake, kuunda mazungumzo na kushirikisha wazo.

Pili, kuboresha uelewa wa maneno na hadithi. Kupitia kuigiza, watoto hufahamu maneno na matukio.

Tatu, kuongeza ujasiri na kuondoa woga. Kuigiza hadharani kunawawezesha watoto kujitolea.

Nne, kuendeleza ubunifu. Kila mtoto ana nafasi ya kuongeza mawazo yake na kutengeneza maonyesho ya kipekee.

9. Tofauti kati ya uchoraji wa hadithi na uchoraji wa hisia

Uchoraji wa hadithi una lengo la kuonyesha matukio, wahusika au mlolongo wa kisa. Unalenga kueleza hadithi kwa mtazamaji.

Uchoraji wa hisia unajikita zaidi kwenye hisia na mhemko, kutumia rangi, mistari na umbo kuelezea jinsi mtoto anavyohisi.

10. Chora mchoro unaoonyesha "mi so la ti do" katika mpangilio wa kupanda na kushuka

Mchoro unaweza kuonyesha mistari ya wimbi inayoanza kutoka chini kwenda juu kwa "mi so la ti do" na kurudi chini kwa wimbi wa "do". Hii inasaidia watoto kuona mabadiliko ya sauti kwa mtazamo wa kimuonekano.

SEHEMU B (Alama 30)

11. Faida sita za kufundisha watoto wa Elimu ya Awali kutumia mbinu za kuchapa

Kwanza, kuimarisha misuli midogo. Kupiga au kusugua plastiki na brashi huchochea misuli ya mikono na vidole.

Pili, kuendeleza ufahamu wa maumbo. Watoto hujifunza kutambua na kuunda maumbo mbalimbali kupitia kuchapa.

Tatu, kuongeza ubunifu. Watoto wanajaribu rangi, textures na mbinu tofauti za kuchapa, hivyo kukuza ubunifu.

Nne, kujenga uvumilivu na umakini. Kuchapa huchukua muda na kuhitaji umakini, hivyo watoto hujifunza subira.

Tano, kujenga mshikamano wa kikundi. Wakati watoto wanashirikiana kwenye mradi wa kuchapa, wanajifunza kushirikiana.

Sita, kuboresha uelewa wa rangi na textures. Watoto wanajifunza mchanganyiko wa rangi na tofauti za textures kupitia vitendo.

12. Jinsi uigizaji wa vitendo unavyoongeza uelewa na mawasiliano ya watoto wa Elimu ya Awali

Kwanza, kuimarisha mawasiliano. Watoto wanashirikiana na wenzao, kueleza mawazo yao kwa vitendo badala ya maneno tu.

Pili, kuongeza uelewa wa maneno na dhana. Kuiga wahusika au matukio kunasaidia watoto kuelewa hadithi au dhana kwa kina.

Tatu, kuongeza ujasiri. Kuigiza hadharani kunawawezesha watoto kushiriki bila hofu.

Nne, kujenga mshikamano wa kijamii. Watoto wanajifunza kushirikiana, kuheshimiana na kufanya kazi kwa pamoja.

Tano, kuboresha ubunifu. Uigizaji huchochea mawazo mapya na njia mbadala za kuwasilisha matukio.

13. Umuhimu wa watoto kujifunza kupaka rangi za rangi moja kwa moja kwenye karatasi

Kwanza, kuimarisha misuli midogo. Watoto hutumia vidole au brashi kudhibiti rangi, hivyo kuimarisha misuli ya mikono.

Pili, kuendeleza ubunifu. Watoto wanajaribu mchanganyiko wa rangi na textures, hujifunza mbinu mpya za sanaa.

Tatu, kujenga uelewa wa rangi. Watoto hujifunza rangi, vivuli na mchanganyiko wa rangi moja.

Nne, kuongeza umakini na subira. Kupaka rangi kunahitaji umakini wa muda mrefu na subira.

Tano, kujenga mshikamano wa kikundi. Watoto wanaweza kushirikiana au kulinganisha kazi zao, kuendeleza mshikamano wa kijamii.

SEHEMU C (Alama 30)

14. Hatua tano za usimulizi wa hadithi kwa watoto wa Elimu ya Awali ukitumia mifano ya mandhari na wahusika

Kwanza, chagua hadithi rahisi na yenye wahusika unaofaa umri wa watoto. Hii inarahisisha uelewa na kushirikisha.

Pili, tambua wahusika na gawanya majukumu kwa watoto. Kila mtoto anapata nafasi ya kuigiza au kuonyesha sehemu ya hadithi.

Tatu, andaa mandhari na michoro ya wahusika. Hii husaidia kuonyesha sehemu za hadithi kwa njia ya kuona.

Nne, elezea hatua za kuigiza au kuonyesha hadithi. Watoto wanapaswa kuelewa ni hatua gani kufuata ili hadithi iwe na mtiririko mzuri.

Tano, toa mazoezi ya kuigiza. Watoto wanashirikishwa kuigiza matukio, kuimarisha uelewa na kumbukumbu.

15. (a) Vipengele vitatu vya kuzingatia wakati wa kuandaa andalio la somo la uchoraji

Kwanza, usalama wa vifaa na nafasi ya watoto. Hakikisha hakuna hatari na kila mtoto ana nafasi ya kutosha kufanya kazi.

Pili, upatikanaji wa vifaa kwa urahisi. Brashi, rangi na karatasi zinapaswa kuwa karibu ili watoto waendeleo bila kuchelewa.

Tatu, mpangilio wa muda unaofuata hatua. Mfuatano wa somo lazima uwe wazi, kuanzia maandalizi, kuchora, hadi kumalizia kazi.

(b) Umuhimu wa andalio la somo kwa mwalimu

Kwanza, linasaidia mwalimu kuendesha somo kwa mpangilio. Hatua zinafuata mfuatano wa somo, likiwezesha utaratibu.

Pili, linarahisisha kufuatilia maendeleo ya watoto. Mwalimu anaweza kuona ni hatua gani zimekamilika na ni watoto gani wanahitaji msaada.

Tatu, huchangia usalama na ufanisi. Mpangilio mzuri husaidia kila mtoto kushiriki bila hatari na kwa urahisi.

16. Maandalizi matano yanayopaswa kufanywa kabla ya kufundisha mada ya kupiga melodia

Kwanza, hakikisha vyombo vya muziki viko tayari. Kila chombo kinapaswa kuwa salama na kipo tayari.

Pili, panga nafasi ya watoto. Kila mtoto awe na nafasi ya kutosha kushika chombo na kushiriki.

Tatu, toa maelekezo ya awali kuhusu midundo. Watoto wanapaswa kuelewa jinsi ya kupiga melodia au rhythm.

Nne, andaa mpangilio wa muda wa hatua. Kila hatua ya kupiga chombo inapaswa kufuatwa kwa utaratibu.

Tano, hakikisha mchanganyiko wa vyombo. Chombo tofauti zinachangia melodii ya kikundi na kuendeleza uelewa wa muziki.